

Současný stav archeologie na Jesenicku

Josef Kovář

V práci s archeologickými prameny hraje na našem okrese klíčovou roli Vlastivědné muzeum Jesenicka (VMJ). Současná situace je bohužel ovlivněna častými personálními změnami na archeologickém oddělení muzea. Po úmrtí Zdeňka Brachtla v roce 1999 získalo muzeum archeologa až v roce 2002, kdy nastoupila Lenka Jarošová. Tu po dvou letech vystřídal Jiří Kubica a zatím poslední změna se odehrála v roce 2007, kdy místo Jiřího Kubici nastoupil na post muzejního archeologa Josef Kovář. Za posledních osm let se tak ve VMJ vystřídali čtyři archeologové, což pochopitelně mělo vliv na rozsah a kontinuitu bádání.

Přelomem v oblasti muzejní archeologie na Jesenicku se stalo vyčlenění samostatné podsbírky archeologie, které proběhlo v srpnu 2006. Převod příslušných fondů z podsbírky společenských věd v Jeseníku a podsbírky v Javorníku sebou přinesl řadu administrativních a technických problémů, jejichž řešení bude probíhat i v následujících letech. Z nových přírůstků je třeba vyzdvihnout zejména soubor artefaktů z hradu Kaltenštejna, jenž byl získán z několika převážně soukromých zdrojů. Další artefakty a informace o pravěkých, středověkých a novověkých antropogenních aktivitách pak byly v posledních letech získány terénními průzkumy jak Jiřího Kubici, tak Milana Rychlého z detašovaného pracoviště VMJ v Javorníku.

V rámci terénní archeologie je třeba vyzdvihnout boj zejména Jiřího Kubici za záchranu hradu Kaltenštejna u Černé Vody. Okolnosti tohoto případu jsou odborné veřejnosti dobře známy. Zřícenina hradu Kaltenštejn byla v posledních několika letech těžce poškozena nelegálními výkopy zlodějů. V roce 2004 byli dokonce dva pravděpodobní pachatelé zachyceni přímo na lokalitě. Případ byl předán Policii ČR, která jej sice nakonec pro nedostatek důkazů odložila, nicméně v nastoleném tvrdém postupu bude v podobných případech pokračováno. Snaha o záchranu mimořádně cenné zříceniny vyvrcholila v létě roku 2007, kdy došlo k odborné rehabilitaci poškozeného terénu. Ta se zatím ukazuje jako velmi účinná.

Archeologickou památkovou péči zajišťuje na okrese Jeseník ARCHAIA Olomouc, o.p.s., památkovou péči obecně Národní památkový ústav, územní pracoviště Šumperk. Obě instituce postupují ve spolupráci s Vlastivědným muzeem Jesenicka. Další odbornou institucí působící na území okresu je Archeologický ústav Akademie věd ČR v Brně, a to v rámci řešení mezioborového projektu „Hrádky a tvrze Českého Slezska“.

Archeologie na Jesenicku tedy na regionální úrovni prochází přerodem na plnohodnotnou historickou vědu. Prvořadým úkolem v několika následujících letech bude řešení trvajících administrativních a technických problémů souvisejících se vznikem samostatné podsbírky. V terénu bude třeba se (v návaznosti na úsilí Jiřího Kubici) zaměřit se zvýšenou pozorností na hrady jakožto jedny z nejcennějších a zároveň nejohroženějších kulturních památek okresu. Zvýšená ochrana těchto lokalit je totiž zvláště po vstupu České republiky do Schengenského prostoru neoddiskutovatelnou nezbytností.

Bc. Josef Kovář, Vlastivědné muzeum Jesenicka